

اثربخشی روان درمانی انتقال محور بر رفتار انتقال متقابل در کار با مراجعان اختلال شخصیت مرزی *The effectiveness of transference-focused psychotherapy on counter-transference behavior in working with borderline personality disorder*

Mehdi Khorianian (Corresponding author)

Department of psychology, Tabriz University, Tabriz, Iran
Email: khorianian@yahoo.com

Abass Bakhshipour Roudsari

Department of psychology, Tabriz University, Tabriz, Iran

Majid Mahmoud Aliloo

Department of psychology, Tabriz University, Tabriz, Iran

Touraj Hashemi

Department of psychology, Tabriz University, Tabriz, Iran

Abstract

Aim: The purpose of this study was to determine the effectiveness of transference-focused-psychotherapy [TFP] on therapist's counter-transference behavior [CTB] in working with clients with borderline personality disorder [BPD]. **Method:** This applied research was a semi-experimental, single-subject A-B design. Among the BPDs who referred to Ibn-e-Sina Hospital in Mashhad, 3 persons, were selected by purposeful sampling according to the psychiatrist's diagnosis and borderline personality inventory [BPI] and received TFP for one year. Data were collected in three phases using an inventory of counter-transference behavior [ICB], by the supervisor. Visual analysis, effect size, and reliable change index were used to analyze data. **Results:** The findings, according to the supervisor evaluations in the treatment and follow up phases confirmed the clinically and statistically significant decrease in total score CTB and positive CTB while the negative CTB did not changed significantly. **Conclusion:** According to the findings, it can be said that TFP has been able to significantly reduce the CTB during one year.

Keywords: transference-focused psychotherapy, counter-transference behavior, borderline personality disorder, single-subject design, dynamic long-term psychotherapy

مهدی خوربیان (نویسنده مسئول)

دانشجوی دکتری روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران (مقاله برگرفته از رساله دکتری)

عباس بخشی‌پور رودسری

استاد گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

مجید محمودعلیلو

استاد گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

تودرج هاشمی

استاد گروه روان شناسی، دانشکده علوم تربیتی و روان شناسی، دانشگاه تبریز، تبریز، ایران

چکیده

هدف: هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی روان درمانی انتقال محور [TFP] بر رفتار انتقال متقابل درمانگر در کار با مبتلایان به BPD بود. **روش:** پژوهش با هدف کاربردی، در یک مطالعه نیمه آزمایشی با روش طرح تک آزمودنی از نوع A-B انجام یافت. از میان مراجعان BPD که به بیمارستان ابن سینا شهر مشهد رجوع کرده بودند، ۳ نفر به صورت هدفمند، طبق تشخیص روان پزشک و پرسشنامه شخصیت مرزی [BPI]، پس از اخذ رضایت آگاهانه انتخاب شدند و به مدت یکسال TFP دریافت نمودند. داده‌ها در سه مرحله خط پایه، درمان و پیگیری طی ۱۵ ماه، با استفاده از پرسشنامه رفتار انتقال متقابل [ICB] توسط ناظر گردآوری شد. برای تحلیل نتایج از شاخص‌های اندازه اثر، تغییر پایا و تحلیل دیداری استفاده شد. **باقته‌ها:** یافته‌های پژوهش، مطابق با ارزیابی‌های ناظر در دوره‌های درمان و پیگیری در ارتباط با مراجعت، مؤید کاهش معنادار بالینی و آماری نمره‌ی کل رفتار انتقال متقابل و رفتار انتقال متقابل مثبت بود، در حالیکه رفتار انتقال متقابل منفی تغییر معناداری نشان نداد. **نتیجه گیری:** نظر به یافته‌ها می‌توان چنین گفت که TFP توانسته است طی یکسال رفتار انتقال متقابل را به طور معناداری کاهش دهد.

کلید واژه‌ها: روان درمانی انتقال محور، رفتار انتقال متقابل، اختلال شخصیت مرزی، طرح تک آزمودنی، روان درمانی پویشی بلندمدت

مقدمه

آرمانی‌سازی و خوارشماری، طوفان‌های شدید هیجانی، غیظ و غضب‌های آتشین، خصومت‌ورزی و تهدید به خودکشی مکررِ مراجع مرزی باعث پیدایش احساسات و رفتارهای شدیداً مثبت و منفی (بارک^۱ و گرنیر^۲، ۲۰۱۰) نظیر احساس گناه، ردشدن از مرزهای حرفه‌ای، نفرت، نالمیدی، بی‌ارزشی، اضطراب و وحشت، ایجاد محدودیت‌های زیاد از حد، انکار خشم، احتیاط مفرط، ترجیح زودهنگام و طرد در کارکنان نظام سلامت می‌گردد. پیدایش احساسات مذکور، در دشواری‌های موجود در اتحاد درمانی، نرخ بالای کناره‌گیری از درمان، ناپیروی فرآگیر از فرآیند درمانی (آویرام^۳، برادسکی^۴ و استنلی^۵، ۲۰۰۶؛ کانکلین^۶ و وستن^۷، ۲۰۰۵؛ پاریس^۸، ۲۰۰۳) و نتایج منفی درمان (هانت^۹، ۲۰۰۳) سهم دارند (بارک و گرنیر، ۲۰۱۰). هم از این روست که اختلال شخصیت مرزی [BPD] برای نظام سلامت روان نبردی سترگ (گاندرسون^{۱۰}، ۲۰۰۹؛ بارک^{۱۱} و گرینر^{۱۲}، ۲۰۱۳؛ وناک^{۱۳}، مک‌ماین^{۱۴}، لینکس^{۱۵}، هابینسکی^{۱۶}، مورای^{۱۷} و همکاران، ۲۰۱۳؛ سانسون^{۱۸} و سانسون، ۲۰۱۳؛ لیوزلی^{۱۹}، ۲۰۱۷) و مقاوم به درمان (پاریس، ۲۰۰۸) به شمار می‌رود. کسری از واریانس دشواری‌ها و مقاومت‌های موجود در درمان مراجعان مذبور را می‌توان در بخشی از رابطه‌ی درمانی یعنی انتقال متقابل^{۲۰} [CT] جست‌وجو نمود (بارک و گرینر، ۲۰۱۰). چراکه شواهد فزاینده از سویی، حاکی از تأثیر منفی رفتار CT بر اتحاد کاری (لیگیرو^{۲۱} و گلسو^{۲۲}) و نتایج (گلسو، لاتس^{۲۳}، گومز^{۲۴} و فاسینگر^{۲۵}، ۲۰۰۲) است و از دیگر سو میین آن است که عواملی نظیر بینش نسبت به خود^{۲۶} و هماهنگی با افکار و احساسات خویشتن در مدیریت CT سهمی نظرگیر دارند (گلسو و هایس^{۲۷}، ۲۰۱۲). با اینحال، به رغم فرآگیری و اجتناب ناپذیری تجربه‌ی CT و آثار نظری شایان پیرامونش (گلسو و هایس، ۲۰۱۲)، پژوهش‌های تجربی

^۱ Bourke^۲ Grenyer^۳ Aviram^۴ Brodsky^۵ Stanley^۶ Conklin^۷ Westen^۸ Paris^۹ Hunt^{۱۰} Gunderson^{۱۱} Bourke^{۱۲} Grenyer^{۱۳} Wnuk^{۱۴} McMain^{۱۵} Links^{۱۶} Habinski^{۱۷} Murray^{۱۸} Sansone^{۱۹} Livesley^{۲۰} Countertransference^{۲۱} Ligiero^{۲۲} Gelso^{۲۳} Latts^{۲۴} Gomez^{۲۵} Fassinger^{۲۶} self-insight^{۲۷} Hayes

معدود و محدودی درباره آن صورت گرفته است (راسبرگ^۱، کارتراو^۲، پدرسون^۳ و فریس^۴، ۲۰۰۸؛ فورتس^۵، گلسو، اون^۶ و چنگ^۷، ۲۰۱۵).

CT، که در کنار اتحاد و انتقال مسامحتاً رابطه‌ی درمانی را شکل می‌دهد، در دیدگاه سنتی^۸ واکنش‌های انتقالی عمدتاً ناخودآگاه و تعارضی درمانگر به انتقال مراجع تلقی می‌شود که بایست از آنها دوری جُست و برآنها غلبه نمود. در دیدگاه کل‌گرا^۹ واکنش‌های درمانگر، واقعی یا غیرواقعی، مثبت یا منفی، همگی مجاز و مشروع‌اند و CT قلمداد می‌شوند. دیدگاه مکمل^{۱۰} CT را قرینه و یا متمم انتقال یا سبک ارتباطی مراجع برمی‌شمرد، به قسمی که هر انتقال مثبت یا منفی از جانب مراجع، به ترتیب، با CT مثبت و منفی از جانب درمانگر مقابل می‌شود. در دیدگاه ارتباطی^{۱۱}، هم-آفرینی^{۱۲} مورد تاکید است یعنی هرآنچه در فضای درمانی حادث می‌شود، انتقال یا CT، آفرینیشِ مشترک مراجع و درمانگر انگاشته می‌شود (گلسو و هایس، ۲۰۱۲).

تکثر و تضاد دیدگاه‌های موجود در مقوله‌ی حدودوثغور، توافق و اتحاد نظر در این‌باره که CT بایست در کار روانکاوی عمیقاً مورد بررسی قرار گیرد را، مخدوش نمی‌سازد. نظر به اینکه CT سویه‌های مهمی از شخصیت مراجuhan را منعکس، و به فهم مشکلات موجود آنها یاری می‌رساند (گلسو و هایس، ۲۰۱۲)، می‌توان در فرآیند روان‌درمانی روان‌پویشانه از آن بهره‌های تشخیصی و درمانی برد (بتان^{۱۳}، هیم^{۱۴}، زیتل کانگلین^{۱۵} و وستن^{۱۶}، ۲۰۰۵). در روان‌درمانی روان‌پویشانه ای انتقال-محور [TFP]^{۱۷} نیز، CT، برآمده از منابع متفاوت است و به همراه ارتباط کلامی و رفتارهای غیرکلامی، سومین کanal ارتباطی بین مراجع و درمانگر (کلارکین^{۱۸} و کرنبرگ^{۱۹}، ۲۰۱۵) است که می‌تواند به صورت مشابه^{۲۰}/مکمل^{۲۱} و حاد / مزمن طبقه‌بندی شود.

TFP، درمان روان‌پویشانه‌ی تعدیل شده‌ی ساختارمند دو، تا سه جلسه در هفته‌ای، مبتنی بر مدل روابط موضوعی کرنبرگ^{۲۲} (۱۹۸۴) از سازمان شخصیت مرزی^{۲۳} [BPO] می‌باشد. کرنبرگ^{۲۴} (۱۹۸۴) سازمان شخصیت را متشکل از جفت‌های روابط

^۱ Rossberg

^۲ Karterud

^۳ Pedersen

^۴ Friis

^۵ Fuertes

^۶ Owen

^۷ Cheng

^۸ Classical View

^۹ Totalistic View

^{۱۰} Complementary View

^{۱۱} Relational View

^{۱۲} Co-Construction

^{۱۳} Betan

^{۱۴} Heim

^{۱۵} Zittel Conklin

^{۱۶} Westen

^{۱۷} Transference-focused psychotherapy

^{۱۸} Clarkin

^{۱۹} concordant

^{۲۰} complementary

^{۲۱} Borderline Personality Organization

موضوعی^۱ و عاطفه‌ی ملازم آنها می‌داند و با توجه به تعامل عوامل سرشتی و محیطی، براین باور است که مراجع مبتلا به BPD، تاحدی به سبب هیجان‌های منفی علی‌الخصوص پرخاشگری، دشواری‌هایی در یکپارچه نمودن بازنمایی‌های مجزا از خود/دیگری دارند (کلارکین و کرنبرگ، ۲۰۱۵). TFP برای BPD اثربخش و تاثیرگذار است (کلارکین، فالش^۲، لوی^۳، هال^۴، دلانی^۵ و همکاران، ۲۰۰۱)، همتراز با درمان رفتاری جدلی^۶ [DBT] و روان‌درمانی ذهنیت‌محور^۷ [MBT] (کلارکین، لوی، لزنزوگر^۸ و کرنبرگ، ۲۰۰۷). بررسی‌های اخیر، تاثیرگذاری TFP را در مقایسه با گروه کنترل (کلارکین و همکاران، ۲۰۰۱) و گروهی که درمان معمول (لوی، کلارکین، فالش، کرنبرگ، ۲۰۰۶) دریافت کردند، برای مبتلایان به BPD نشان داده است. ورهات-پلیتر^۹ و دبن-ماجر^{۱۰} (۲۰۰۶) نشان دادند که TFP رفتارهای خودتخربی و ویژگی‌های آسیب‌زای شخصیت را کاهش می‌دهد. در مطالعه‌ی یک‌ساله‌ی TFP آشکار شد که درمان مذکور در کاهش میزان خودکشی، اقدامات خودکشانه، نشانه‌شناسی BPD، بسترهای شدن، مقدار ریزش و افزایش عملکرد عمومی، برتری داشت (دورینگ^{۱۱}، هارز^{۱۲}، رنتراپ^{۱۳}، فیشر-کرن^{۱۴}، شاستر^{۱۵} و همکاران، ۲۰۱۰). در سایر پژوهش‌ها (جیسن‌بلو^{۱۶}، وان‌دیک^{۱۷}، اسپینهاؤن^{۱۸}، وان‌تیلبرگ^{۱۹}، دیرکسن^{۲۰} و همکاران، ۲۰۰۶؛ وان‌اسلت^{۲۱}، دیرکسن، آرنتز^{۲۲}، جیسن‌بلو، وان‌دیک و همکاران، ۲۰۰۸) که به مقایسه‌ی سه ساله‌ی TFP و طرح‌واره‌درمانی می‌پرداختند، اثربخشی TFP در کاهش علائم آشفتگی محرز بوده است. در سایر RCTs اخیر (کلارکین، لوی، لزنزوگر و کرنبرگ، ۲۰۰۴؛ لوی و همکاران، ۲۰۰۶) که به مقایسه‌ی یک ساله‌ی TFP و روان‌درمانی روان‌پویشانه‌ی تعدیل شده‌ی حمایتی^{۲۳} [SPT] پرداختند، نتایج نشان داد روان‌درمانی نخست با تغییرات نشانه‌ای (کاهش میل به خودکشی، افسردگی، اضطراب و سازگاری اجتماعی) و ساختاری (افزایش کنش متأملانه و کاهش

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی

پرستال جامع علوم انسانی

^۱ Object Relations Dyad

^۲ Foelsch

^۳ Levy

^۴ Hull

^۵ Delaney

^۶ Dialectical Behavior Therapy

^۷ Mentalization-Based Psychotherapy/MBT

^۸ Lenzenweger

^۹ Verheugt-Pleiter

^{۱۰} Deben- Mager

^{۱۱} Doering

^{۱۲} Hörz

^{۱۳} Rentrop

^{۱۴} Fischer-Kern

^{۱۵} Schuster

^{۱۶} Giesen-Bloo

^{۱۷} Van Dyck

^{۱۸} Spinhoven

^{۱۹} Van Tilburg

^{۲۰} Dirksen

^{۲۱} Van Asselt

^{۲۲} Arntz

^{۲۳} Modified Psychodynamic Supportive Psychotherapy

خشم و پرخاشگری) همراه بوده است، همسو با سایر پژوهش‌ها (لوی، میهان^۱، کلی^۲، رینوسو^۳، کلارکین و همکاران، ۲۰۰۶).

ضرورت پژوهش حاضر را می‌توان نوآورانه و پیشگیرانه برشمرد. تاکنون، مسامحتاً مطابق با جستار پژوهشگر، تحقیقی با عنوان مذبور و حتی عناوین مشابه در قلمرو پژوهشی ایران وجود ندارد. افرونبراین تلقی دشوار، آزارگر، فربیکار، شرور از مراجعان مرزی (رأس^۴ و گولدنر^۵، ۲۰۰۹؛ وولاتون^۶ و هاچنباخ^۷، ۲۰۰۸) در کنار آسیب‌شناسی مخصوص آنها، واکنش‌های CT منفی و شدیدی در درمانگران فرامی‌خواند (راسبرگ، کارتراو، پدرسون و فریس، ۲۰۰۷) که با اتحاد شکننده (پیرو^۸، کاریو^۹ و فرارو^{۱۰}، ۲۰۱۳)، نرخ کنارگیری بالا (تال^{۱۱} و گراتز^{۱۲}، ۲۰۱۲) و نتایج ضعیف و منفی همراه است (فاسینیو^{۱۳}، آمیانتو^{۱۴}، آباته^{۱۵} و لومبرونی^{۱۶}، ۲۰۰۷). مطابق با TFP، می‌توان با استمداد از منافع تشخیصی و درمانی احساسات CT و امتناع از رفتارهای CT، به گونه‌ای احساسات گریزناپذیر مذبور را مدیریت نمود و به کسری از مقاومتِ وضعیت نام-برده به تغییر و درمان پرداخت. از همین‌روی فرضیه پژوهش حاضر بدین قرار است که روان‌درمانی انتقال محور باعث کاهش رفتار CT درمانگر می‌گردد.

روش

فرضیه‌ی پژوهش با روش طرح تک آزمودنی از نوع A-B مورد بررسی قرار گرفت، که نیم‌رخ‌های طولی متغیر وابسته در غیاب [A] و حضور مداخله [B] مقایسه می‌شوند. جامعه‌ی آماری پژوهش، مراجعان BPD مراجعه کننده به بیمارستان این-سینا شهر مشهد در خرداد و تیر ماه ۱۳۹۶ بودند. نمونه‌ی مورد پژوهش به روش نمونه‌گیری هدفمند انتخاب شد. بدین صورت که پژوهشگر بعد از انجام هماهنگی‌های به عمل آمده، ملاک‌های ورود [دارابودن ملاک‌های تشخیصی BPD بر اساس تشخیص روان‌پزشک و تشخیص پژوهشگر بر مبنای نمرات مراجع در پرسشنامه‌ی شخصیت مرزی^{۱۷} (BPI)]؛ عدم دریافت درمان‌های روان‌شناختی دست کم به مدت ۲ ماه پیش از ورود به پژوهش؛ عدم مصرف داروهای روان‌پزشکی مرتبط با تشخیص دست کم به مدت ۲ ماه پیش از ورود به پژوهش؛ داشتن سن حداقل ۲۰ و حداکثر ۴۰ سال؛ دارا بودن حداقل تحصیلات در مقطع دیپلم؛ موافقت مراجع برای شرکت در پژوهش بر اساس رضایت آگاهانه‌ی کتبی] و خروج [داشتن

¹ Meehan

² Kelly

³ Reynoso

⁴ Ross

⁵ Goldner

⁶ Woollaston

⁷ Hixenbaugh

⁸ Pierò

⁹ Cairo

¹⁰ Ferrero

¹¹ Tull

¹² Gratz

¹³ Fassino

¹⁴ Amianto

¹⁵ Abbate

¹⁶ Leombruni

¹⁷ Borderline Personality Inventory

علاوه بر این پریشی برجسته و افکار خودکشی غیرقابل کنترل؛ اختلالات هذیانی یا سایر اختلالات شناختی؛ تغییرات شخصیتی گذرا، ناشی از وضعیت‌های پزشکی یا سوء مصرف مواد؛ سوء مصرف فعال هر گونه مواد در زمان ورود به پژوهش؛ تشخیص اختلال دوقطبی و سایر اختلالات شخصیت به ویژه خوشی B بر اساس نظر روان‌پزشک و پژوهشگر (اختلال شخصیت ضد اجتماعی، نمایشی و خودشیفت) را به صورت مکتوب در اختیار روان‌پزشکان قرار داد و ایشان واجدین شرایط را به پژوهشگر ارجاع دادند. معرفی شدگان ابتدا پرسشنامه‌ی BPI را، که در حکم غربالگری اولیه بعد از تشخیص روان‌پزشک توسط پژوهشگر اجرا شد، تکمیل و با کسب نمره‌ی مناسب [نمره‌ی ۳۰ به بالا]^۶ نفر (دو برابر نمونه‌ی مورد نظر به منظور لحاظ نمودن احتمال عدم تناسب یا کناره‌گیری به دلایل متفاوت) انتخاب شدند. افراد انتخاب شده هر یک جدایگانه در جلسه‌ای یک ساعته با پژوهشگر دیدار نموده و بعد از شرح اهداف پژوهشی و کسب رضایت آگاهانه، پرسشنامه‌ی رفتار انتقال متقابل^۱ [ICB] توسط ناظر طرح ۳ بار در مجموع در طول یک‌ماه بعنوان نخستین داده‌های خط پایه تکمیل و جمع‌آوری شد. بعد از تکمیل اطلاعات خط‌پایه، مراجعان به صورت پلکانی وارد فرآیند درمانی شدند. لازم به ذکر است که سه نفر دیگر با همان مختصات گروه اصلی نیز به صورت موازی وارد روند درمان شدند تا در صورت لزوم، جایگزینی صورت گیرد. مراجعان در طول یک سال در جلسات دوگانه‌ی ۵۰ دقیقه‌ای در هفته TFP دریافت کردند. داده‌های مربوط به مرحله‌ی درمان، دوبار با فاصله‌ی هر ۵ ماه از شروع درمان گردآوری شد. بعلاوه داده‌های مرحله پیگیری، ۲ ماه بعد از انتهای فرآیند روان‌درمانی جمع‌آوری شد. جلسات نظارت زیر نظر دو روانکار مقیم فرانسه و آلمان، هر هفته دوبار به صورت آنلاین برگزار شد. جلسات به صورت صوتی و گزارش‌های شفاهی هفتگی در اختیار ناظرین قرار می‌گرفت.

ابزار

الف) پرسشنامه‌ی رفتار انتقال متقابل (ICB)

مقیاسی ۲۱ فقره‌ای از رفتارهای CT درون جلسه‌ای^۲ درمانگر که توسط فریدمن و گلسو (۲۰۰۰) ابداع شده است. علاوه بر نمره کلی، دو زیر مقیاس نیز دارد: رفتارهای دارای بار مثبت و منفی.^۳ رفتارهای CT دارای بار مثبت آنهایی هستند که حمایتی به نظر می‌رسند، اما کیفیتی وابسته و آسیرگون^۴ دارند، رفتارهای دارای بار منفی تنبیه‌ی، پرخاشگرانه و اجتنابی هستند. CT‌های مثبت و منفی انعکاسی از اجتناب درمانگر از پرداختن به موضوعات مهم در درمان است. ICB می‌تواند توسط درمانگر یا ناظرین تکمیل شود و رفتارها از ۱ (به هیچ وجه یا تا حدودی) تا ۵ (تا حد زیادی) رتبه‌بندی می‌شوند. نمرات بالا بیانگر رفتارهای CT بیشتر است. پایایی خودسنج^۵ برای زیرمقیاس‌های CT مثبت و منفی در مطالعه‌ی دادلانی^۶ (۲۰۱۰) به ترتیب، ۰/۶۲ و ۰/۷۷ بوده است. پایایی ناظرسنج برای زیرمقیاس‌های CT مثبت و منفی، به ترتیب، ۰/۶۳ و ۰/۷۶

¹ Inventory Of Countertransference Behavior

² Therapist's In-Session CT Behavior

³ Positively- And Negatively-Valenced CT

⁴ Enmeshed

⁵ Self-Rated Reliability

⁶ Dadlani

بود. همسانی درونی زیرمقیاس‌های مثبت و منفی همان‌طور که در گذشته برآورد شده بودند، به ترتیب، ۰/۷۴ و ۰/۸۱ بودند (فریدمن و گلسو، ۲۰۰۰). اعتبار صوری اقلام پرسشنامه توسط ۱۱ متخصص بررسی شد که نشان داد هر قلم از مواد پرسشنامه، ظاهر انتقال‌متقابلی دارند (فریدمن و گلسو، ۲۰۰۰). در این پژوهش از این پرسشنامه جهت ارزیابی رفتارهای CT درمانگر توسط ناظر استفاده شد.

ب) پرسشنامه شخصیت مرزی (BPI)

پرسشنامه شخصیت مرزی مقیاسی ۵۳ ماده‌ای است که از سازمان‌بندی شخصیت مرزی و همچنین ملاک‌های تشخیصی DSM-IV ساخته شده است. پایه‌ی نظری این پرسشنامه مبتنی بر پژوهش‌های نظری کرنبرگ است و توسط لیچسنرینگ به منظور سنجش صفات شخصیت مرزی در نمونه‌های بالینی و غیربالینی ساخته شده است که به گزینه‌ی بلی، نمره یک و به گزینه‌ی خیر، نمره صفر اختصاص می‌یابد. این مقیاس الگوهای مقوله‌ای و ابعادی BPD را با هم ادغام نموده، و شامل مقیاس‌هایی برای سنجش پراکندگی هویتی، سازوکارهای دفاعی اولیه، واقعیت‌آزمایی آسیب دیده و ترس از صمیمت می‌باشد. همچنین بر اساس ۲۰ سؤال متمایز‌کننده‌ی پرسشنامه، نقطه‌ی برش [نمره ۱۰ از ۲۰ نمره] در نظر گرفته شده است که با ملاک‌های DSM برای BPD نیز مطابقت دارد. لیچسنرینگ (۱۹۹۹) در پژوهش خویش آلفای کرونباخ را برای مولفه‌های این آزمون که میین همسانی درونی هستند در دامنه‌ای بین ۰/۶۸ تا ۰/۹۱، و پایایی بازآزمون را بین ۰/۷۳ تا ۰/۸۹ نمود (محمدزاده و رضایی، ۱۳۹۰). همچنین در مطالعه‌ای دیگر (فوناجی^۱، لوینتن^۲، مالتون-پرکینز^۳، لی^۴، وارن^۵ و همکاران، ۲۰۱۶) همسانی درونی قوی ۰/۹۱ (آلفای کرونباخ) گزارش شد. در تحقیق مذکور همچنین، پایایی درونی با شاخص آلفای کرونباخ در جمعیت غیربالینی و بالینی به ترتیب، ۰/۸۹ و ۰/۹۴ بود که میین پایایی بسیار خوبی است. اعتبار همزمان این مقیاس ۰/۷۰، همبستگی کل مقیاس‌ها با یکدیگر ۰/۷۱ و ۰/۸۰ و سه نوع پایایی بازآزمایی، تنصیفی و همسانی درونی در جامعه‌ی ایرانی به ترتیب ۰/۸۰، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ می‌باشد (محمدزاده و رضایی، ۱۳۹۰). لازم به ذکر است که دو سؤال آخر پرسشنامه‌ی اصلی در هنجاریابی ایرانی پرسشنامه حذف شده‌اند (محمدزاده و رضایی، ۱۳۹۰). در پژوهش حاضر از نمره‌ی کلی پرسشنامه، مطابق با هدفی که سازندگان اصلی ابزار مدنظرشان بود، صرفاً برای غربال مراجعت استفاده شد.

یافته‌ها

برای تحلیل داده‌ها از شاخص‌های اندازه‌ی اثر [ES]، تغییر پایا [RCI] و تحلیل دیداری استفاده شد. برای محاسبه‌ی اندازه اثر از D کو亨 استفاده شد، تقسیم تفاضل میانگین خط‌پایه از میانگین درمان و پیگیری بر انحراف استاندارد کل. مطالعات مختلف برای تفسیر این شاخص، اندازه اثر ۰/۴۱ را کوچک، ۱/۱۵ را متوسط و اندازه اثر ۲/۷ را بزرگ پیشنهاد کرده‌اند (نظری، دادخواه، هاشمی، ۱۳۹۴). شاخص تغییر پایا به نوعی معناداری بالینی و آماری را ترکیب نموده، جهت و میزان پایایی تغییر را نشان می‌دهد. برای محاسبه‌ی این شاخص، تفاضل میانگین دوره‌ی درمان و پیگیری از میانگین خط‌پایه را

¹ Fonagy

² Luyten

³ Moulton-Perkins

⁴ Lee

⁵ Warren

تقسیم بر خطای استاندارد تفاوت می‌کنیم. برای آنکه شاخص مذکور از نظر آماری معنادار باشد بایست نتیجه‌ی آن مساوی یا بزرگتر از ۱/۹۶ باشد، که نشان می‌دهد نتایج بدست آمده بیشتر ناشی از تغییر واقعی، عوامل فعال و دستکاری آزمایشگر است تا خطای اندازه‌گیری (زهر^۱ و هج^۲).

در جدول ۱) ارزیابی ناظر از رفتار CT درمانگر در مراحل مختلف خط پایه، درمان و پیگیری آمده است.

جدول ۱) ارزیابی رفتار انتقال متقابل توسط ناظر در خلال مراحل خط پایه، درمان و پیگیری

F			B			A				
RCI	ES	F1	RCI	ES	B2	B1	A3	A2	A1	
八/V1	1/0V	1.	9/VV	1/8	1.	11	21	22	22	PCT
•/0	•/19	11	1/02	1/12A	11	17	11	11	13	NCT C1
5/V9	1/FF	21	F	1/22	21	28	32	33	35	TS
11/FF	2/•8	1.	八/99	2/12	1.	11	27	2F	25	PCT CTB
•/•0	•/•0	11	•/80	•/09	11	13	11	11	11	NCT C2
V/2	1/A	21	9/29	1/91	21	2F	38	35	36	TS
9/V	1/VF	12	9/9V	1/0V	1F	1F	2F	23	28	PCT
3/22	2/5	11	Y/F9	Y/2V	12	11	10	19	12	NCT C3
八/1F	2/•3	23	9/V1	Y/•F	29	25	29	27	F.	TS

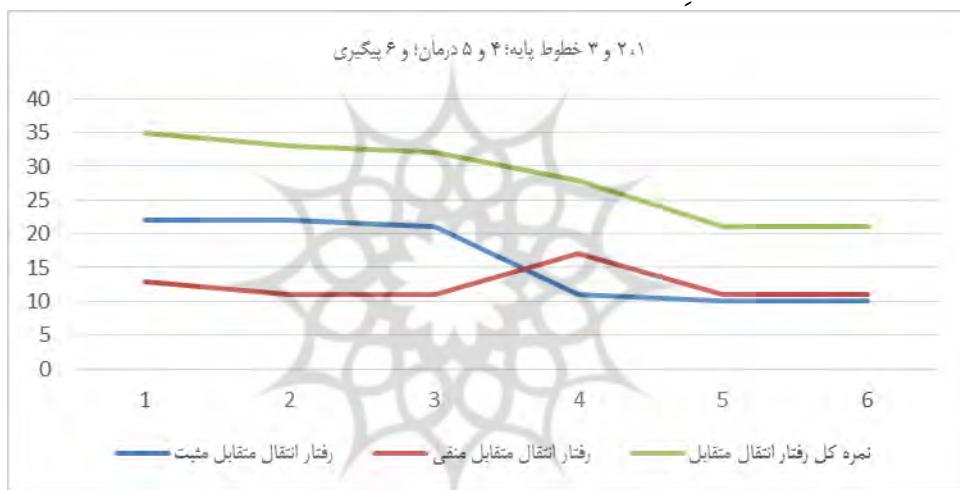
CTB: رفتار انتقال متقابل؛ A: مرحله‌ی خط پایه؛ a1، a2، a3: تعداد مشاهدات در مرحله‌ی خط پایه؛ B: مرحله درمان؛ b1، b2: تعداد مشاهدات در مرحله درمان؛ F: مرحله‌ی پیگیری؛ f1: تعداد مشاهدات در مرحله‌ی پیگیری؛ ES: اندازه اثر؛ PR: درصد بهبود؛ RCI: شاخص تغییر پایا؛ PCT: رفتار انتقال متقابل مثبت؛ NCT: رفتار انتقال متقابل منفی؛ C1، 2، 3: مراجع

مطابق با یافته‌های جدول ۱) که بیانگر ارزیابی رفتار CT درمانگر توسط ناظر در مراحل خط پایه، درمان و پیگیری می‌باشد شاخص اندازه اثر در مراحل درمان و پیگیری، به ترتیب، برای رفتار CT مثبت [PCT] در مراجع اول [۱/۶ و ۱/۵۷]، دوم [۰/۰۰ و ۰/۵۹] و سوم [۰/۲۰ و ۰/۱۲]؛ برای رفتار CT منفی [NCT] در مراجع اول [۱/۳۸ و ۱/۳۹]، دوم [۰/۰۰ و ۰/۵۹] و سوم [۰/۲۷ و ۰/۲۵]؛ و برای نمره‌ی کلِ رفتار CT [TS] در مراجع اول [۱/۲۲ و ۱/۴۴]، دوم [۱/۹۱ و ۱/۸] و سوم [۰/۰۴ و ۰/۰۳] است. همانگونه که مشاهده می‌شود اندازه‌های اثرِ رفتار مثبت، منفی و نمره‌ی کلِ CT در مراحل درمان و پیگیری در ارتباط با تمامی مراجعان، غیراز مراجع دوم در هر دو مرحله و مراجع سوم در مرحله پیگیری در NCT، بالاتر از متوسط است. شاخص تغییر پایا نیز در مراحل درمان و پیگیری، به ترتیب، برای PCT در مراجع اول [۶/۷۷ و ۸/۷۱]، دوم [۸/۹۹ و ۸/۷۱] و سوم [۶/۶۷ و ۹/۷]؛ برای NCT در مراجع اول [۱/۵۲ و ۰/۰۵]، دوم [۰/۶۵ و ۰/۰۰] و سوم [۲/۴۹ و ۳/۲۳]؛ و برای TS در مراجع اول [۴/۵ و ۵/۷۹]، دوم [۶/۲۶ و ۷/۲] و سوم [۶/۷۱ و ۸/۱۴] است. که مشخص است شاخص‌های تغییر پایا در

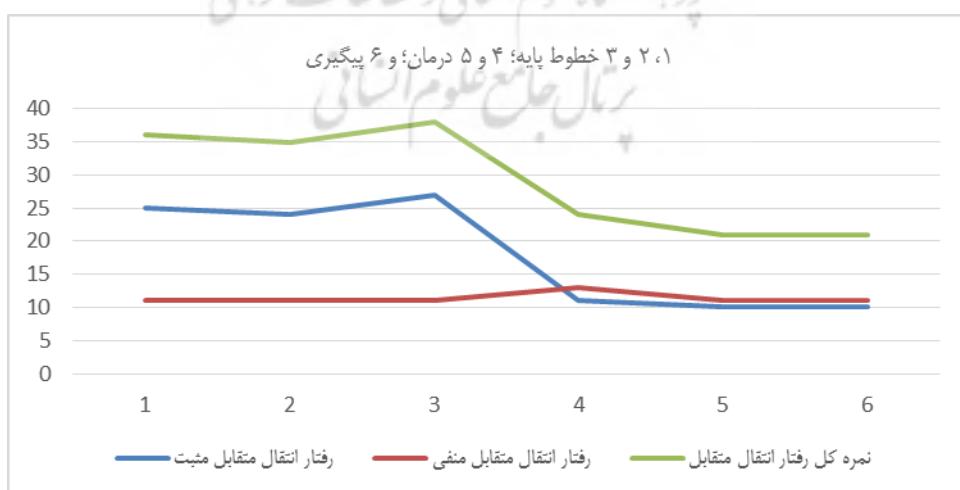
¹ Zahra
² Hedge

مراحل درمان و پیگیری در تمامی مراجعان، به استثنای مراجعان اول و دوم در NCT، بالاتر از ۱/۹۶ است، یعنی اثر بالینی و آماری معنادار درمان بر رفتار CT درمانگر.

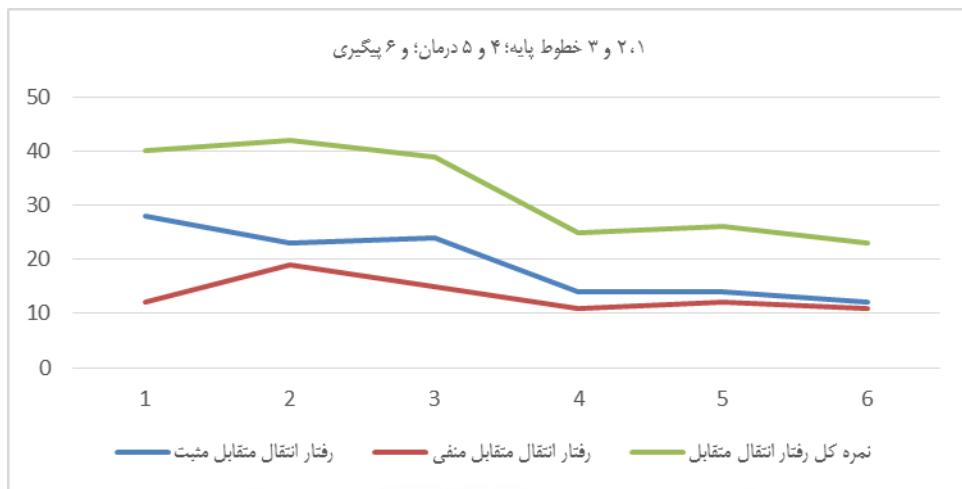
مطابق با نمودارهای ۱، ۲ و ۳) خط روند نمره‌ی کل رفتار CT درمانگر در ارتباط با مراجعان، از آخرین نقطه‌ی مربوط به خط پایه، به اولین نقطه‌ی مربوط به مرحله درمان، به استثنای مراجع اول، کاهش محسوسی را نشان می‌دهد. آنگونه که آشکار است سیر کاهنده‌ی مذبور در ارزیابی دوم درمانی و دوره‌ی پیگیری، حفظ شده است. بعلاوه خط روند PCT درمانگر در ارتباط با مراجعان، از آخرین ارزیابی خط پایه، به اولین ارزیابی مرحله درمان، الگوی کاهنده‌ی چشمگیری را نشان می‌دهد. روند کاهشی یادشده در دوره‌ی دوم درمان و پیگیری، حفظ شده است. افزونبراین، خط روند NCT درمانگر در ارتباط با مراجعان، در درازانای مراحل خط پایه، درمان و پیگیری، تغییر چشمگیر و معناداری را نشان نمی‌دهد.

نمودار ۱) ارزیابی رفتار انتقال متقابل درمانگر در ارتباط با مراجع اول توسط ناظر در خلال مراحل خط پایه، درمان و پیگیری

نمودار ۲) ارزیابی رفتار انتقال متقابل درمانگر در ارتباط با مراجع دوم توسط ناظر در خلال مراحل خط پایه، درمان و پیگیری

نمودار (۳) ارزیابی رفتار انتقال متقابل درمانگر در ارتباط با مراجع سوم توسط ناظر در خلال مراحل خط‌پایه، درمان و پیگیری

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر تعیین اثربخشی روان‌درمانی انتقال‌محور بر کاهش رفتارهای انتقال‌متقابل درمانگر در کار با مراجuhan مرزی بود. با وجود آثار نظری وسیع، توجه تجربی به CT اخیراً به وقوع پیوسته است. این تأثیر بیشتر به سبب دشواری در اندازه‌گیری پدیده‌ی مذکور توسط ناظرین و ارزیابان مستقل بوده است (بارک و گرینر، ۲۰۱۰). از همین روی و مطابق با جست‌جوهای پژوهشگر، پژوهشی که به بررسی اثربخشی روان‌درمانی‌ها بر رفتارهای CT درمانگر پردازد، در دسترس نبود، با این حال تلاش شده تا مطالعاتی که به نوعی همسو با یافته‌های پژوهش حاضر هستند، ارائه شود.

همراستا با موضع گیری TFP، مرور آثار موجود پیرامون CT مؤید ارتباط بین مدیریت واکنش‌های CT، به عنوان بخشی از درمان TFP، و نتایج روان‌درمانی است و باوری دیرپا نیز وجود دارد که یکان‌یکان واکنش‌های CT، مثبت یا منفی، باید به منظور شکوفایی درمان، موثرآ مورد مهار واقع شوند. پژوهش‌ها نشان داده‌اند که مدیریت CT، با اتحاد قوی‌تر (رزبزگر و هایس، ۲۰۰۲) و نتایج مثبت روان‌درمانی (گلسو و هایس، ۲۰۰۲) ارتباط دارد، حال آنکه رفتار CT بر اتحاد درمانی (لیگریو و گلسو، ۲۰۰۲) و نتایج (گلسو و هایس، ۲۰۰۲) اثر منفی دارد (گلسو و هایس، ۲۰۱۲). دیگران (لاتس و گلسو، ۱۹۹۵؛ راینر^۱ و یولکوفسکی^۲، ۱۹۸۷) نیز تصدیق می‌کنند که هرچه آگاهی درمانگر از CT بیشتر باشد، بیان آن در قالب رفتار CT پایین‌تر خواهد بود، که میین اثر مدیریت واکنش‌های CT بر نتایج است. پژوهش‌ها نشان از آن دارد که عواملی نظیر بینش متأثر سازد (راینر و یولکوفسکی، ۱۹۸۷؛ لاتس و گلسو، ۱۹۹۵). در پژوهشی دیگر آشکار شد که درمانگران کارآموزی که اضطراب کمتری در جلسات داشتند [که به شدت تحت تأثیر آگاهی و مهار اضطراب می‌تواند مدیریت مؤثر رفتار CT را می‌گیرد (ویلیامز^۳، ۱۹۹۷)]، فقدان همدلی به مثابه‌ی برآمدن موضوعات CT را مدیریت کنند (ویلیامز^۳، یوج^۱، هیل^۲ و هافمن^۳).

¹ Robbins

² Jolkovski

³ Williams

می باشد و مدیریت آن می تواند مسیر همدلی را که با رفتارهای کمتر CT همراه می باشد را تسهیل کند (هايس، گلسو، وان-واگونر^۴ و دایمر^۵، ۱۹۹۱). در پژوهشی دیگر هویدا گشت که در گیری بیش از حد درمانگر با مراجع [دستی، تماس‌های فیزیکی بی‌ضرر، خودافشایی مشروح و نامتناسب] می تواند منجر به نقض مرزا شود (اسمیت^۶ و فیتزپارک^۷، ۱۹۹۵). صادق است که پاره‌ای از پژوهش‌ها می‌بینند تسهیل کنندگی CT مثبت در رابطه‌ی درمانی هستند (مک‌کلار و هادج، ۱۹۸۷)، لکن چنانچه این رفتارهای مثبت و نزدیکی محور منجر به تغافل از سایر موضوعات موجود در درمان گردد، می‌توان آن را آسیب بالقوه به درمان تلقی نمود (فریدمن و گلسو، ۲۰۰۰). به نظر می‌رسد که رفتار CT پیش از افکار و احساسات درمانگر رخ می‌دهد (هايس و گلسو، ۲۰۰۱) و هنگامی که واکنش‌های درونی CT مدیریت نشوند و یا به خوبی مورد توجه قرار نگیرند، احتمالاً به رفتار می‌انجامند. مجموعاً باید چنین بیان داشت که به نظر می‌رسد زمانی که واکنش‌های CT به طور متناسبی مدیریت شوند، احساسات مثبت به مراجع ممکن است به احساس اميد بیشتری منتهی شود و این به رفتارهای درمانگر که نتایج مثبت درمانی را بهبود می‌بخشد، منجر می‌شود (پاپ^۸ و تاباچنیک^۹، ۱۹۹۳).

CT مطابق با TFP که در کنار ارتباط کلامی و رفتار غیرکلامی مراجع، سومین مسیر ارتباطی رابطه‌ی درمانی است، دارای سویه‌های تشخیصی و درمانی پرثمری است. هرچند منابع متفاوتی [انتقال مراجعت به درمانگر، واقعیت زندگی مراجعت، ویژگی‌های انتقال خود درمانگر و واقعیت زندگی درمانگر] دارد، تقریباً می‌توان آن را از سه طریق قرارداد درمانی، درون-نگری درمانگر و جلسات نظارت شناسایی نمود و در جهت کاهش آنها گام بردشت. در مورد نخست، بایست اظهار داشت که هر نوع انحراف و وسوسه‌ی کژروی از چارچوب درمانی می‌تواند امکانی برای CT باشد، چرا که یکی از اهداف قرارداد درمانی ضمن مشخص ساختن واقعیت رابطه‌ی درمانی، تعیین حدود مرز رفتارهای برون‌ریزانه‌ی مراجعت و درمانگر می‌باشد. دومین منبع، احساسات اینجاواینکی و آنجاوآنکی درمانگر در ارتباط با مراجعت می‌باشد که آنها را به واسطه‌ی درون‌نگری، گفت‌و‌گوهای درونی و تأملاتی که درون یا بیرون از جلسه دارد، شناسایی و کشف می‌کند. و سومین طریق، ناظر درمانگر است که می‌تواند با مشاهده و گوش‌سپاری دقیق به گفتار درمانگر و بررسی احوالات و درونیات وی در هنگام صحبت از مراجع، الگوهای انتقال‌متقابلی درمانگر را شناسایی و ضمن انتقال آنها به وی، از او بخواهد که در درمان شخصی خویش یا به واسطه‌ی خودکاوی به آنها بپردازد. CT در بطن رابطه‌ی انتقالی به سبب دنیای همواره در نوسان مراجع مرزی تغییر می‌کند و تکلیف نخست درمانگر شناسایی منبع آن است. آگاهی مذبور، دسترسی به فهم سازوکارهای دفاعی بدوي مراجع به ویژه همانندسازی فرافکن و دوپاره‌سازی، و نیز فهم ماهیت بازنمایی‌های موضوعی جزئی را مهیا می‌سازد. در گام پسین، درمانگر بایست رویکردن شفاف، گشاده و صادقانه، به ویژه زمانی که مراجع در مورد وی

¹Judge²Hill³Hoffman⁴Van Wagoner⁵Diemer⁶Smith⁷Fitzpatrick⁸Pope⁹Tabachnick

اظهارنظر می‌کند، نسبت به واکنش‌های CT داشته باشد. درمانگر هماره می‌بایست خویشتن خویش را آزادانه و خودخواست پایش نماید و بپرسد که به چه میزان واکنش‌های CT وی برآمده از بخش‌های درون‌روانی و واقعیت زندگی مراجع، و به چه میزان منتج از قسمت‌های درون‌روانی [یازها و تعارضات ناگشوده] و واقعیت زندگی خویش است. بعد از آگاهی و تصدیق صادقانه، که نوعاً همسنگ با پاسخ درونی به مراجع است، درمانگر بایست خویش را در جایگاه ناظر یا فرد سوم قرار دهد. این فرآیند مثبت‌سازی یا ظرفیت دیدگاه‌گیری، بینان نگهداری^۱ می‌باشد (بایون، ۱۹۶۲)، فرآیند پیجیده-ای که شامل گنجایش تجربه‌ی کامل هیجان بدون کنترل شدن توسط آن یا بلafاصله عملی کردنش یا ظرفیت تفکر و خوداندیشی به منظور تعديل محتوای روانی که مستلزم آن است که درمانگر بتواند جنبه‌های درون‌روانی مراجع را که دوپاره شده و در دل رابطه‌ی انتقالی فرافکنده شده، تاب آورد، تعديل کند و با همه‌ی بخش‌های مراجع و همه‌ی جواب‌های تعارض معینی، همدلی کند و از این گذار، استنباطه‌ای را در مورد روابط موضوعی فعل در مراجع که در درمان عملی^۲ شده، به صورت تعابیر انتقالی ممکن‌الوجود، ارائه دهد. درمانگر نگه دارنده، دروناً پاسخگو است، اما در ساحت بینافردي، واکنشی نبوده، جای‌کنش و واکنش را با تأمل و خودمشاهده‌گری جابجا می‌سازد. نگهداری می‌تواند اتحاد را تسهیل کند، همچنین، نه الزاماً، گذاری باشد برای تعابیر انتقالی (کلارکین و همکاران، ۲۰۰۷).

پیرامون محدودیت‌های پژوهش می‌توان به حجم کوچک نمونه و روش غیراحتمالاتی نمونه‌گیری اشاره نمود که هر دو به گونه‌ای اعتبار بیرونی پژوهش را متأثر ساخته و تعییم‌پذیری یافته‌ها را محدود می‌سازند. در طرح پژوهشی حاضر ناظر ارزیاب و ناظر درمان یکسان بودند که می‌تواند ارزیابی‌ها را دچار تورش و سوگیری نماید. مدت زمان دوره‌ی درمان و پیگیری [نظر به اینکه پژوهش حاضر مستخرج از رساله‌ی دکتری است] با توجه به بلندمدت بودن روان‌درمانی بکار رفته در پژوهش و آسیب‌شناسی مزمن مرزی، کوتاه بود. بنابراین پیشنهاد می‌شود در پژوهش‌های آینده با استفاده از نمونه‌های بزرگتر و روش‌های احتمالاتی نمونه‌گیری، اعتبار بیرونی را فزوی بخشیده و تعییم‌پذیری یافته‌ها را افزایش داد. به منظور کاهش سوگیری در ارزیابی‌ها از پژوهش‌های یک‌سرکور [ناظر درمان و ناظر ارزیاب متفاوت باشند] استفاده شود؛ در کنار نسخه‌ی ناظرستنج، نسخه‌ی درمانگر سنج نیز برای ارزیابی رفتار انتقام‌قابل و مقایسه‌ی دیدگاه‌ها بکار گرفته شود؛ استفاده از بیش از یک ناظر ارزیاب نیز پیشنهاد می‌شود تا پایایی بین ناظرین ارزیاب نیز مورد بررسی قرار گیرد. با توجه به نقش انتقال-متقابل در فرآیند و نتایج، پیشنهاد می‌شود که پژوهش‌های آتی به بررسی نقش میانجی و سهم علی آن در روان‌درمانی‌های کوتاه/بلندمدت و در نمونه‌های متفاوتی با اختلالات متفاوت، به ویژه مراجعین مبتلا به اختلال شخصیت که در ایجاد و استمرار رابطه‌ی درمانی دشواری‌های فزون‌تری دارند و احساسات منفی‌تری را به سبب مزمن بودگی شرایط‌شان در متخصصین نظام سلامت فرامی‌خوانند، بپردازنند، چرا که قلمرو پژوهشی ایران تقریباً تهی از چنین تحقیقاتی است. در پژوهش حاضر از نسخه‌ی هنجاریابی نشده‌ی رفتار انتقال‌متقابل در ایران استفاده شد. از این‌رو، نخست پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای به هنجاریابی پرسشنامه‌ی مذکور در جامعه‌ی ایرانی بپردازند. در نهایت پیشنهاد می‌شود اثربخشی روان‌درمانی

¹ Containment² Enact

انتقال محور نه تنها برای مراجعین مرزی با روش‌شناسی متفاوت و حتی مشابه تکرار شود، بلکه اثربخشی روان درمانی مذبور در سایر جمیعت‌های بالینی نیز بررسی و مورد پژوهش قرار گیرد.

پژوهشگر از مراجعان محترمی که رضایت‌مندانه و ناظرین ارجمندی که همکارانه، دکتر حسن مکارمی و دکتر سهیلا کیانی، در مسیر یک‌ساله‌ی پژوهش همراهی نمودند، صمیمانه سپاس دارد.

منابع

محمدزاده، علی؛ رضایی، اکبر. (۱۳۹۰). اعتبارسنجی پرسشنامه شخصیت مرزی در جامعه‌ی ایرانی. *مجله‌ی علوم رفتاری*، ۳(۵)، ۲۷۷-۲۶۹.
نظری، محمدعلی؛ دادخواه، مهرناز؛ هاشمی، تورج. (۱۳۹۴). اثربخشی توانبخشی شناختی بر خطاها ای املا دانش آموزان با نارسانویسی. *پژوهش در علم توانبخشی*، ۱۱(۱)، ۴۱-۳۲.

- Aviram, R. B., Brodsky, B. S., & Stanley, B. (2006). Borderline personality disorder, stigma, and treatment implications. *Harvard Review of Psychiatry*, 14, 249-256.
- Betan, E., Heim, A. K., Zittel Conklin, C., & Westen, D. (2005). Countertransference phenomena and personality pathology in clinical practice: An empirical investigation. *American Journal of Psychiatry*, 162(5), 890-898.
- Bourke, M. E., & Grenyer, B. F. (2010). Psychotherapists' response to borderline personality disorder: A core conflictual relationship theme analysis. *Psychotherapy Research*, 20(6), 680-691.
- Bourke, M. E., & Grenyer, B. F. (2013). Therapists' accounts of psychotherapy process associated with treating patients with borderline personality disorder. *Journal of personality disorders*, 27(6), 735-745.
- Clarkin, J. F., Foelsch, P. A., Levy, K. N., Hull, J. W., Delaney, J. C., & Kernberg, O. F. (2001). The development of a psychodynamic treatment for patients with borderline personality disorder: a preliminary study of behavioral change. *Journal of personality disorders*, 15(6), 487-495.
- Clarkin, J. F., Levy, K. N., Lenzenweger, M. F., & Kernberg, O. F. (2007). Evaluating three treatments for borderline personality disorder: a multiwave study. *American journal of psychiatry*, 164(6), 922-928.
- Clarkin, J. F., Levy, K. N., Lenzenweger, M. F., & Kernberg, O. F. (2004). The Personality Disorders Institute/Borderline Personality Disorder Research Foundation randomized control trial for borderline personality disorder: rationale, methods, and patient characteristics. *Journal of Personality Disorders*, 18(1), 52-72.
- Clarkin, J. F., & Kernberg, O. F. (2015). Transference-focused psychotherapy for borderline personality disorder: A clinical guide. *American Psychiatric Pub*.
- Conklin, C. Z., & Westen, D. (2005). Borderline personality disorder in clinical practice. *American Journal of Psychiatry*, 162, 867-875.
- Dadlani, M. B. (2010). Countertransference Behavior and Alliance Quality as a Function of Therapist Self-Insight.
- Doering, S., Hörz, S., Rentrop, M., Fischer-Kern, M., Schuster, P., Benecke, C., Buchheim, P. (2010). Transference-focused psychotherapy vs. treatment by community psychotherapists for borderline personality disorder: Randomised controlled trial. *The British Journal of Psychiatry*, 196, 389-395.
- Fassino, S., Amianto, F., Abbate, D. G., & Leombruni, P. (2007). Personality and psychopathology correlates of dropout in an outpatient psychiatric service. *Panminerva medica*, 49(1), 7-15.
- Fonagy, P., Luyten, P., Moulton-Perkins, A., Lee, Y. W., Warren, F., Howard, S., ... & Lowyck, B. (2016). Development and validation of a self-report measure of mentalizing: The Reflective Functioning Questionnaire. *PloS one*, 11(7), e0158678.
- Friedman, S. M., & Gelso, C. J. (2000). The development of the inventory of countertransference behavior. *Journal of clinical psychology*, 56(9), 1221-1235.

- Fuertes, J. N., Gelso, C. J., Owen, J. J., & Cheng, D. (2015). Using the Inventory of Countertransference Behavior as an observer-rated measure. *Psychoanalytic Psychotherapy*, 29(1), 38-56.
- Gelso, C. J., & Hayes, J. (2012). Countertransference and the therapist's inner experience: Perils and possibilities. *Routledge*.
- Gelso, C. J., Latts, M. G., Gomez, M. J., & Fassinger, R. E. (2002). Countertransference management and therapy outcome: An initial evaluation. *Journal of Clinical Psychology*, 58, 861-867.
- Giesen-Bloo, J., Van Dyck, R., Spinhoven, P., Van Tilburg, W., Dirksen, C., Van Asselt, T., ... & Arntz, A. (2006). Outpatient psychotherapy for borderline personality disorder: randomized trial of schema-focused therapy vs transference-focused psychotherapy. *Archives of general psychiatry*, 63(6), 649-658.
- Gunderson, J. G. (2009). Borderline Personality Disorder: Ontogeny of a Diagnosis. *The American Journal of Psychiatry*, 166(5), 530.
- Hayes, J. A., Gelso, C. J., Van Wagoner, S. L., & Diemer, R. A. (1991). Managing countertransference: What the experts think. *Psychological reports*, 69(1), 139-148.
- Hunt, M. S. (2003). Understanding Countertransference with Patients with Borderline Personality Disorder: an Exploratory Quantitative Investigation.
- Latts, M. G., & Gelso, C. J. (1995). Countertransference behavior and management with survivors of sexual assault. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training*, 32(3), 405.
- Levy, K. N., Clarkin, J. F., Foelsch, P. A., & Kernberg, O. F. (2006). Transference focused psychotherapy for patients diagnosed with borderline personality disorder: A comparison with a treatment-as-usual cohort. *Manuscript submitted for publication*.
- Levy, K. N., Meehan, K. B., Kelly, K. M., Reynoso, J., Clarkin, J. F., & Kernberg, O. F. (2006). Change in attachment patterns and reflective function in a randomized control trial of transference-focused psychotherapy. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 74, 1027-1040.
- Ligiero, D. P., & Gelso, C. J. (2002). Countertransference, attachment, and the working alliance: The therapist's contribution. *Psychotherapy*, 39, 3-11.
- Livesley, W. J. (2017). Integrated Modular Treatment for Borderline Personality Disorder: A Practical Guide to Combining Effective Treatment Methods. *Cambridge University Press*.
- Paris, J. (2005). Borderline personality disorder. *Canadian Medical Association Journal*, 172(12), 1579-1583.
- Paris, J. (2008). Treatment of borderline personality disorder: A guide to evidence-based practice. *Guilford Press*.
- Pierò, A., Cairo, E., & Ferrero, A. (2013). Personality dimensions and working alliance in subjects with borderline personality disorder. *Revista de Psiquiatría y Salud Mental (English Edition)*, 6(1), 17-25.
- Pope, K. S., & Tabachnick, B. G. (1993). Therapists' anger, hate, fear, and sexual feelings: National survey of therapist responses, client characteristics, critical events, formal complaints, and training. *Professional Psychology: Research and Practice*, 24(2), 142.
- Robbins, S. B., & Jolkovski, M. P. (1987). Managing countertransference feelings: An interactional model using awareness of feeling and theoretical framework. *Journal of Counseling Psychology*, 34(3), 276.
- Ross, C. A., & Goldner, E. M. (2009). Stigma, negative attitudes and discrimination towards mental illness within the nursing profession: a review of the literature. *Journal of psychiatric and mental health nursing*, 16(6), 558-567.
- Rossberg, J. I., Karterud, S., Pedersen, G., & Friis, S. (2008). Specific personality traits evoke different countertransference reactions: an empirical study. *The Journal of nervous and mental disease*, 196(9), 702-708.
- Rossberg, J. I., Karterud, S., Pedersen, G., & Friis, S. (2007). An empirical study of countertransference reactions toward patients with personality disorders. *Comprehensive Psychiatry*, 48(3), 225-230.

- Sansone, R. A., & Sansone, L. A. (2013). Responses of mental health clinicians to patients with borderline personality disorder. *Innovations in clinical neuroscience*, 10(5-6), 39.
- van Asselt, A. D., Dirksen, C. D., Arntz, A., Giesen-Bloo, J. H., van Dyck, R., Spinhoven, P., ... & Severens, J. L. (2008). Out-patient psychotherapy for borderline personality disorder: cost-effectiveness of schema-focused therapy v. transference-focused psychotherapy. *The British Journal of Psychiatry*, 192(6), 450-457.
- Smith, D., & Fitzpatrick, M. (1995). Patient-therapist boundary issues: An integrative review of theory and research. *Professional psychology: research and practice*, 26(5), 499.
- Tull, M. T., & Gratz, K. L. (2012). The impact of borderline personality disorder on residential substance abuse treatment dropout among men. *Drug and alcohol dependence*, 121(1-2), 97-102.
- Williams, E. N., Judge, A. B., Hill, C. E., & Hoffman, M. A. (1997). Experiences of novice therapists in prepracticum: Trainees', clients', and supervisors' perceptions of therapists' personal reactions and management strategies. *Journal of Counseling Psychology*, 44(4), 390.
- Wnuk, S., McMain, S., Links, P. S., Habinski, L., Murray, J., & Guimond, T. (2013). Factors related to dropout from treatment in two outpatient treatments for borderline personality disorder. *Journal of personality disorders*, 27(6), 716-726.
- Woollaston, K., & Hixenbaugh, P. (2008). 'Destructive Whirlwind': nurses' perceptions of patients diagnosed with borderline personality disorder. *Journal of Psychiatric and Mental Health Nursing*, 15(9), 703-709.
- Zahra, D., & Hedge, C. (2010). The reliable change index: Why isn't it more popular in academic psychology? *Psychology Postgraduate Affairs Group Quarterly*, 76(76), 14-19.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرستال جامع علوم انسانی